

Zelo človeški, zelo božji (1) – Jezus, kaj naj storimo?

V prvem članku znotraj cikla o človeških krepostih premišljujemo o tem, kako lahko vse naše želje dosežejo svojo harmonijo v Bogu. Odkrivanje tega zahteva čas, je pa osvobajajoče.

4. Okt. 2023

Morda se zdi nenavadno, da sveti Avguštin v svojih spominih na nekem mestu začne opisovati fizikalni vpliv

»teže« na stvari okoli njega. Bodoči hiponski škof na podlagi znanja, dostopnega v 4. stoletju, zapiše, da obstaja nekaj, zaradi česar se ogenj vedno giblje navzgor, medtem ko se kamen vedno giblje navzdol. Nato opazi, da se olje vedno nahaja nad vodo, ko se mešata, in da vse, kar je neurejeno, na neki način išče red in se v njem ustali. Sveti Avguštin zasluti, da pri vsem tem gibanju stvari žene njihova »gibalna sila«. In tedaj v pesniškem jeziku prizna: »Moja gibalna sila je ljubezen moja: ta me nosi kamorkoli se gibljem.«^[1]

To je vsesplošna izkušnja: tisto, kar si želimo, kar iščemo, kar hočemo, je tisto, kar nas žene v določeno smer. Vedno si prizadevamo za zadovoljitev želje, ki hrepeni po trajnosti. Ta »gibalna sila« nas vodi k sreči, bolj ali manj popolni, in nočemo dopustiti, da bi nas preslepilo zgolj enostavno in minljivo življenjsko zadovoljstvo. Kako lahko odkrijemo to ljubezen, ki

jo je čutil sv. Avguštín in ga je
spravila v gibanje?

Potek zgodbe vsakega človeka

»Kaj naj storim, da pridem v
nebesa?« je mladenič vprašal Jezusa
(prim. Lk 18,18). Ob tem
svetopisemskem odlomku ostanemo
v pričakovanja polni tišini, saj
postavlja vprašanje, ki zadeva vse
nas: kaj bo odgovoril ta, ki je Bog in
človek? Tik pred vprašanjem pa je
mladenič uporabil izraz, v katerem
Gospod zazna nekaj nenavadnega:
Jezusa je ogovoril z nazivom »dobri
učitelj«. Odgovor se morda zdi
presenetljivo direkten: »Nihče ni
dober razen enega, Boga« (Lk 18,19).
Gospod je zaznal – ne vemo kako –,
da je mladenič v svojem življenju
zagotovo iskal *nekaj več* in dejansko
mislil, da mu bo to omogočila neka
ustvarjena dobrina, nekaj, kar bi
lahko nadzoroval, nekaj, česar bi se
lahko oklenil tukaj na zemlji. Zato se

Jezus z naslednjim vprašanjem sicer prepriča, da si mladenič prizadeva izpolnjevati božjo postavo, vendar želi iti še dlje, želi, da bi dokončno pretrgal s skrivnim samozadovoljstvom takšnega izpolnjevanja postave in z maliki človeške blaginje: »Še eno ti manjka: prodaj vse, kar imaš, razdaj ubogim in imel boš zaklad v nebesih; nato pridi in hōdi za meno!« (Lk 18,22). V tem prizoru slišimo Gospodov klic, nato pa začutimo mladeničev notranji boj, ki se naposled konča z njegovim žalostnim umikom. Jezus je morda sanjal o kakem vélikem učencu, toda fant se je vrnil v udobje svojega dóma, bogastva in poznanstev.

Tista velika sreča, po kateri je hrepenel mladenič, človeku ni dosegljiva takoj. Ne moremo si jo prisvojiti niti z njo upravljati. Lahko jo le prejmemo, če se prepustimo Bogu. Sveti Janez Pavel II. pravi: »Če

je edinole Bog Dobro samo, tedaj se nobenemu človeškemu naporu, tudi ne najstrožjemu izpolnjevanju zapovedi, ne posreči *izpolniti* postavo, to je priznavati Gospoda kot Boga in izkazovati mu češčenje, ki gre edinole njemu. *Izpolnjevanje* more priti samo od božjega daru.«^[2]

Zato je morda predvsem potrebna potrpežljivost, da znamo aktivno čakati. Kristjanova ljubezen ni trenutni poblisk – čeprav tudi do tega lahko pride –, ampak je ljubezenska zgodba; vsaka zgodba pa ima svoj potek. »Milost normalno zahteva svoj čas in sila ji ni povšeči.«^[3] Mlad človek morda išče takojšnjo uresničitev svoje želje, postane nestrpen in se ne zaveda, da božja ljubezen tako kot zasejano zrno potrebuje čas, da raste skupaj s Kristusom. Vendar v evangeliju vidimo, kako je Jezus postopoma pripravljaj in oblikoval svoje spremljevalce, brez naglice, a tudi brez premora. Janez Krstnik je iz

ječe, morda nekoliko nestrpen, poslal svoje učence, naj Jezusa vprašajo: »Ali si ti tisti, ki mora priti, ali naj čakamo drugega?« (Lk 7,20). Včasih se nam zdi, da se Jezusu ne mudi dovolj, in smo nestrpni, ko hočemo postati dobri kar čez noč.

Oblikovati v sebi trdno željo

Vemo, da so učenci – kakor vsi ljudje – potrebovali čas, saj so morali tako kot bogati mladenič najprej prečistiti svoje prazne predstave, ki so si jih bili ustvarili: skušnjava uspeha, ugleda, človeške slave, udobnega življenja. Razumeti so morali pomembne stvari, kot je odločenost »vedno moliti in se ne naveličati« (Lk 18,1), ter se naučiti odpuščati »sedemdesetkrat sedemkrat« (Mt 18,22). Ko pa je Gospod videl, da so apostoli že dosegli vsaj določeno pripravljenost, jih je po celonočni molitvi drugega za drugim poslal med ljudi (prim. Mt 10,1-5; Lk 6,12).

To ne pomeni, da se je izobraževalna pot tistih učencev končala, še zdaleč ne. Sveti Jožefmarija je pogosto ponavljal, da se vzgoja apostola nikoli ne konča. Očitno je bilo, da božji klic pri mnogih ni prodril globoko: nekateri so izgubili zanimanje za njegov nauk, odšli »in niso več hodili za njim« (Jn 6,66), drugi so Jezusa zapustili celo v trenutku poslednje preizkušnje. Skratka, v enem in drugem primeru njihove želje še niso bile trdne, stabilne, prekaljene.

Postopoma, z božjo potrpežljivostjo, se Gospod približuje našemu srcu, nas kliče in pošilja oznanjat evangelij vsem ljudem. To počne v trenutkih naše osebne meditacije, pri evharističnem češčenju, med ustno molitvijo, pri kateri prevzemamo besede, ki nam jih predlaga Cerkev, in tudi preko stalne kontemplacije čez dan. Tako odkrivamo njegovo bližino, okušamo njegovo

prijateljstvo, njegov pogled, njegovo trdnost, njegovo razumevanje ... Bog nas vzgaja in utrjuje tudi s pomočjo težav, s premišljenim in nikakor ne avtomatskim postopkom, pri katerem polagoma razbijamo svoje malike, majhne in velike, notranje in zunanje, da bi v svoji duši napravili več prostora za Jezusa. Slednjič nam prihaja naproti v nenehnem delu, ki napolnjuje naš dan: »Moj Oče dela do zdaj in tudi jaz delam« (Jn 5,17). On, ki je v naše srce položil željo po dobrem – »gibalno silo«, ki je vodila svetega Avguština –, bo to hrepenenje tudi izpolnil.

Harmonija dobrin

V teku življenja se pogosto zmotimo, ko iščemo minljive dobrine, ki ne napolnijo našega srca, navidezne dobrine, ki nas ne vodijo k Bogu, viru vsega dobrega. V zvezi z vprašanjem bogatega mladeniča, kaj je treba *storiti*, da dosežemo nebesa, sv. Janez

Pavel II. poudarja, da »samo Bog more odgovoriti na vprašanje o dobrem, kajti on je tisto Dobro samo. Vprašati se o dobrem dejansko pomeni obrniti se navsezadnje k Bogu, polnini dobrega. Jezus pokaže, da je mladeničevo vprašanje v resnici versko vprašanje in da ima tisto dobro, ki človeka privlači in hkrati obvezuje, svoj izvir v Bogu, še več, da je to Bog sam.«^[4]

Ko so ga mnogi zapustili, je Jezus vprašal dvanajstere, ali bodo tudi oni odšli. Peter je odgovoril: »Gospod, h komu naj gremo? [...] Vemo, da si ti Sveti, Božji« (Jn 6,68-69). V tem klicu ljubezni so odkrili končni smisel svojega življenja: Božje kraljestvo, večno življenje, nebesa. Peter je odkril, kar je kasneje povedala sv. Terezija Avilska: »Samo Bog zadošča«.^[5] Našel je skriti zaklad. Tedaj preostale želje v njegovem srcu najdejo harmonično usklajeno, ustrezno in razumno mesto; tedaj

dobrine, h katerim te želje stremijo, tvorijo urejeno celoto. Ni mu treba bežati pred njimi, vendar tudi ni podvržen njihovi prevladi. Kdor najde Boga, ki je nad vsemi drugimi dobrinami, začuti v sebi gibčnost, nenavezanost, prostost, da bi moč evangelija prinašal vsem ljudem. Ravno možnost, da tega ne storimo, »ustvarja nasprotje svetlobe in sence v človeški svobodi. Gospod nas vabi, spodbuja nas, naj izberemo dobro, ker nas globoko ljubi!«^[6]

Sveti Jožefmarija nas je nagovarjal, naj strastno ljubimo svet, ne zato, ker bi bil ustvarjeni svet nekaj absolutnega, ampak ker je prvi božji dar, prvi vir želja, ki se porajajo v človeškem srcu. Te želje pa morajo razširiti ljubezen, na podlagi katere pridobijo smisel vsa naša dejanja. Ta vélika božanska želja daje enotnost celotnemu našemu obstoju; ne odpravlja človeških želja – po druženju, po prihodnosti, po novih

projektih –, ampak jih očiščuje in združuje v klic k zaupnosti z Bogom. Sveti Avguštin je ugotovil, da so moralne kreposti, ker nas vodijo k sreči, pravzaprav istovetne z ljubeznijo do Boga. Vsa naša prizadevanja za pridobitev zmožnosti in veselja do dobrih dejanj so vedno prizadevanja za ljubezen. Zato je hiponski škof vsako izmed kreposti opredelil v službi te ljubezni: zmernost je ljubezen, ki ostaja neokrnjena; srčnost je ljubezen, ki vse prenese; pravičnost je ljubezen, ki ne skrene s poti; razumnost pa je ljubezen, ki razloči, kako ljubiti več.^[7]

* * *

Ta pot iskanja harmonije naših želja se utrjuje vse življenje, saj je to vedno zgodba, ki ima svoj razvoj. Pogosto se nam preveč mudi, sprejemamo prenačljene odločitve, iščemo takojšnjo potešitev ... Vendar

to ni dober način za hojo po tej poti. V angleščini se včasih reče, da nekdo »pade v ljubezen«, *falls in love*, da se zaljubljenost zgodi kot nekaj nenadnega. Tudi če včasih do tega prebliska pride, pa ne bo takšna celotna pot. Morda se zdi presenetljivo, da se je Marija tako hitro odzvala, ko ji je angel oznanil, da bo postala Mesijeva Mati; kot da bi nenadoma, bliskovito odkrila vso božansko ljubezen. V resnici pa je Bog deloval v duši naše Matere že od njenega brezmadežnega spočetja in ves čas njenega življenja, ki je bilo od samega začetka ljubezenska zgodba.

Paul O'Callaghan

[1] Sv. Avguštin, *Izpovedi*, 13. knjiga, 9. poglavje.

[2] Sv. Janez Pavel II., okr. *Veritatis Splendor*, št. 11.

[3] Sv. Jožefmarija, *Brazda*, št. 668.

[4] Sv. Janez Pavel II., okr. *Veritatis Splendor*, št. 9.

[5] Sv. Terezija Avilska, rokopisni fragment, najden v njenem molitveniku.

[6] Sv. Jožefmarija, *Božji prijatelji*, št. 24.

[7] Prim. Sv. Avguštín, *De las costumbres de la Iglesia Católica y de los maniqueos*, I, 15, 25.